

*Animalium va-  
rietas.*

*Imperium ma-  
jorum.*

Est Hispania præterea pecoris omnis generis dives, gregibus & armentis plena, adeo ut mugitu, balatuque No-  
mora, Silvæ, Montes, Prata, Campi, Saltus ubique resonent. Equos alit optimos: Cæteris Bætica plures: Asturia  
fortiores: *Asturcones* inde dictos. Leones autem, Camelos & Elephantes non novit, nisi cicures & aliunde ad-  
vectos. Ad Venationes extimulant cum alia, tum in Montibus, Vallibus, Silvisque Damæ, Cerui, Apri, Vrsi, Le-  
pores, Cuniculi. Ad Aucupia invitant cum aves aliæ, tum Aquilæ, Ardeæ, Accipitres, Atagines, eo nuper ex Sici-  
lia allati. Item Grues, Anseres, Perdices, Palumbi Torquati dicti, Anates silvestres & Cicures. Sed de his satis,  
ad Imperium Majorum venio, quod caput in Methodo nostra proxime sequitur. Non animus hic mihi recen-  
sendis cum ex aliis, tum Iustino, Diodoro, Iosepho, Eusebio, Hieronymo, supposititioque Beroso, & Interprete  
ejus Annio Viterbiensi, Antiquis Hispaniæ Regibus, rebusque ab iis domi militiæque gestis, Lectorem morari,  
Morari hoc esset & ineptire cum multis. Tubal non in Hispania neque in Europa, sed in Asia fuit. Huic qui  
sufficiuntur, Iberus, Iubal da, Brygus, Tagus, Bætus & alii, Regesne censendi absint: nisi quis fluviiis aliisque rebus  
Inanimatis nasci tunc temporis solitos Reges concedat. Qui fictum illud agmen sequuti, non melioris sunt con-  
ditionis, Incerta omnia: ut & vix certiora, quæ successione quidam gessisse scribuntur in Hispania, Regibus  
quasi exactis, varia fortuna multisque & populis a se seminatis & opidis conditis, Lydi, Thraces, Rhodii, Phry-  
ges, Cyprii, Phœnices, Ægyptii, Milesii, Cares, Lesbii & Chaldæi. Exploratoria centeri solent, quæ ab Cartha-  
ginensibus, Romanis, multoque post Gotthis, Vandalis, Alanis, Suevis, Hunnis, eorumque Regibus patrata me-  
moriam produnt Scriptores, qui partim rebus gerendis adstiterunt, partim ex fidelissima aliorum cognoverunt  
relatione. Ea, paucis dicam, sic habent. Quum in Hispania longe lateque dominarentur & pleraque sub ditione  
sua haberent Pœni, alique Africæ populi, contra eos primi omnium cum armatis exercitibus ab S. P. Q. R.  
missi sunt Cn. & P. Cornelii Scipiones, belli Punici 11 initio: qui septimo ejus belli anno sunt cæsi, Q. Fulvio  
Flacco & Ap. Claudio Pulcro *Coss.* Submissus anno sequenti Patri Patruoque P. Cornelius Scipio Africanus  
Major multa prospere gessit, primusque ibidem provinciam fecit, Q. Cæcilio Metello & L. Veturio Philone *Coss.*  
anno V. C. 10 XLII. Hic Asdrubale & Magone Carthaginensium Ducibus, acie ad Bætulam urbem (quæ quo loco  
hodie in Andalusia visuntur *Baca & Vbeda*, fuisse creditur) fugatis, atque inde ex tota Hispania pulsas vindic-  
catisque armis Hispaniis, amicitiam cum Syphace Massylorū (hodie *Biledulgerid*) Rege, isto fœdere, firmavit. Paul-  
lo post rebellantes Hispaniæ populos ad deditiōem compulit, Fœdereque cū Massanissa Masculorum (fuerunt ubi  
nūc *Regnum Tremissenum*) Rege & Gaditanis facto, Provincia L. Lentulo & L. Manlia Acidino tradita, Romam  
reversus est. Post Scipionē Hispaniam L. Cornelius Lentulus Procōsul obtinuit, qui rebus bene feliciterque ge-  
stis, ovans urbē ingressus est, anno V. C. 10 LIX. Triennio post C. Cornelio Cethego, Minucio Rufo *Coss.* Hispa-  
niæ primū sunt terminatæ, atque in eas duo novi Prætores missi, C. Sempronius Tuditanus in *Citeriorem*, M. Hel-  
vius Blasio in *Vteriorem*. Vix duobus elapsis annis, quum tantum glisceret in Hispania bellum, ut jam Consulatus  
si & Duce & exercitu opus esset, M. Porcius Cato Consul citeriorē sortitus, bello ab Emporiis (retinetur hodieque  
nomen